

МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ-СТРУННИКІВ У СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

process in primary school by means of art]. Kirovohrad, 160 p. [in Ukrainian].

4. Komarovska, O.A. (2020). Mystetska podiiievist osvithno seredovyscha v konteksti khudozhnikh tsinnosti osobystosti [The artistic activity of the educational environment in the context of the artistic values of the individual]. *Theoretical and methodological problems of education of children and youth*. Vol. 24, Issue 1, pp. 252–270. [in Ukrainian].

5. Komarovska, O.A. (2014). Khudozhno obdarovana osobystist: sutnist, realii, rozvytok [Artistically gifted personality: Essence, realities, development]. Ivano-Frankivsk, 412 p. [in Ukrainian].

6. Kremen, V.H., Sysoieva, S.O. & Bekh, I.D. (2022). Kontsepsiia vykhovannia ditei ta molodi v tsyfrovomu prostori [The concept of education of children and youth in the digital space]. *The Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*. Vol. 4, Issue 2. Available at: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/292> [in Ukrainian].

7. Kosenko, D. (2019). *Novyi osvithni prostir. Motyvuyuchy prostir* [New educational space. Motivating space]. Available at: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/407/NO_P_Motivuyuchy-prostir.pdf [in Ukrainian].

8. Nova ukrainska shkola: osnovy Standartu osvity. Versiia 1.0 [New Ukrainian school: the basics of the Education Standard]. (2016). Lviv, 64 p. [in Ukrainian].

9. Semenova, R.O., Muzyka, O.L. & Korolov, D.K. (2014). Osvithnie seredovyshe yak chynnyk stanovlennia

obdarovanoi osobystosti [The educational environment as a factor in the formation of a gifted personality]. Kyiv – Kirovohrad: Imeks-LTD, 228 p. [in Ukrainian].

10. Rebrova, O.Ye. (2013). Teoretichne doslidzhennia khudozhno-mentalnoho dosvidu v proektsii pedahohiky mystetstva [Theoretical study of artistic and mental experience in the projection of art pedagogy]. Kyiv, 295 p. [in Ukrainian].

11. Smulson, M.L. (2012). Psykholohichni osoblyvosti virtualnykh navchalnykh seredovysch: Tekhnologii rozvytku intelektu [Psychological features of virtual educational environments: Technologies of intelligence development]. Kyiv. Available at: http://psytir.org.ua/upload/journals/3/authors/2012/Smulson_Maryna_Lazarivna_-_Psyhologichni_osoblyvosti_virtualnykh_navchalnykh_seredovysch.doc [in Ukrainian].

12. Gaoyang, Xia. (2018). Polikhudozhnia pidhotovka maibutnoho vchytelia muzyky: zmist, struktura, oriientyry dlia diahnostuvannia [Polyartistic training of the future music teacher: content, structure, guidelines for diagnosis]. *Youth and market*. No. 10 (165), pp. 147–151. DOI: <http://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.147044> [in Ukrainian].

13. Education for the Media and the Digital Age. (1999). Vienna: UNESCO, pp. 273–274. Reprint in *Outlooks on Children and Media* (2001). Goteborg: UNESCO & NORDICOM. [in English].

Стаття надійшла до редакції 06.06.2023

УДК 378.147:780.614.33-054.62(477)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.287894>

Ши Юе, аспірантка Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ,
Україна-Китай

МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ-СТРУННИКІВ У СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

У статті розкривається сутність системи педагогічних умов ефективного формування музично-виконавської компетентності студентів-струнників у процесі професійної підготовки у вищому мистецькому закладі освіти. Розглянуті педагогічні умови, які сприяють формуванню означеного феномена, усвідомлюються як найдоцільніші. Подається авторське визначення поняття “системи педагогічних умов” та їх контент; розкриваються специфічні особливості кожної зі складових системи у підготовці віолончелістів та скрипалів. Визначається зміст поняття “музично-виконавська компетентність” студентів-струнників.

Ключові слова: музично-виконавська компетентність; студенти-струнники; віолончелісти; скрипалі; система педагогічних умов; методичні принципи.

Лит. 10.

Shi Yue, Postgraduate Student of
Mykhaylo Drahomanov Ukrainian State University, Kyiv,
Ukraine-China

MUSICAL PERFORMANCE OF STRING STUDENTS IN THE SYSTEM OF PEDAGOGICAL CONDITIONS OF ITS FORMATION

One of the main tasks of the Ukrainian education system is to create conditions for the development and self-realization of each individual. This task is of particular importance in the preparation of a future art education specialist, who is able to learn throughout his life; to form musical and performing competence in modern musicians, students of string and bow qualifications of higher educational institutions (cellists and violinists); to create special psychological and pedagogical conditions for optimizing music education.

We consider systematicity as such a methodological approach to the analysis of psychological and pedagogical phenomena, which is understood as systemic integrity, which is not reduced to the sum of elements, but has its own structure. In it, the specific

qualities on the constituent elements determine the appropriate place for this structure. In particular, the systems of pedagogical conditions, which differ in specific qualities, make up the corresponding integrity of their application.

We understand the modification of the concept of musical and performing competence as a integral quality of a future musician, which summarizes his individual musical and performing abilities and capabilities, the acquired experience is manifests as a characteristic of the individual, which ensures a high level of professional implementation of musical and performing activities.

To the generalizations of pedagogical conditions, we refer to the adaptation of the educational process to the individual style of learning and teaching musical art; ensuring integrative connections; achieving dialogic principles of interaction between subjects of education and their professional communication; ensuring the priority of practical activities with involvement active creative activities, namely musical and performing activities.

The pedagogical conditions highlighted by us make up a complete system that effectively contributes to the formation of executive competence in systemic interdependencies.

Keywords: musical and performing competence; string students; cellists; violinists; system of pedagogical conditions; methodical principles.

Постановка проблеми. Одним із основних завдань української системи освіти є створення умов для розвитку та само-реалізації кожної особистості. Особливого значення набуває ця задача у підготовці майбутнього фахівця мистецької освіти, здатної навчатися упродовж життя; створювати й розвивати музичні цінності та формувати музично-виконавську компетентність у сучасних музикантів, студентів струнно-смичкової кваліфікації вищих закладів освіти (віолончелістів і скрипалів); створювати спеціальні психолого-педагогічних умови оптимізації навчання музичному мистецтву.

Одним із основних факторів ефективності педагогічної діяльності завжди була система об'єктивних та суб'єктивних передумов, "реалізуючи які викладач досягає мети у своїй роботі з урахуванням найбільш раціонального використання зусиль та засобів" [7, 627]. Головною об'єктивною вимогою є "досягнення успіху у формуванні в студентів потреби та здібності саморуку до вершин професіоналізму в обраній області" [там само]. Суб'єктивними передумовами ефективності діяльності суб'єктів навчання є компетентності, психічні процеси, стани, якості кожної особи, які забезпечують їй виконання накреслених завдань.

Ми розглядаємо системність як такий методологічний підхід до аналізу психолого-педагогічних явищ, що розуміється як системна цілісність, яка не зводиться до суми елементів, а має певну структуру. В ній специфічні якості складових елементів і визначають відповідне місце у цій структурі. Зокрема система педагогічних умов, які відрізняються конкретними специфічними якостями, складають відповідну цілісність їх застосування.

Аналіз актуальних досліджень. Педагогічні умови професійного становлення фахівців музично-педагогічної галузі, серед яких відповідне місце займали й умови формування музично-виконавської компетентності розглядали у своїх роботах Т. Бодрова, Л. Василенко, А. Зайцева, Г. Падалка, О. Рудницька, Л. Теряєва та ін. В їх теоретичних висновках має місце думка про необхідність створювати такі навчальні оптимальні обставини, в яких засвоє-

ння знань, набуття практичних компетентностей відбувається ефективно і своєчасно.

Спеціально проблемам формування високого рівня професійної компетентності, у тому числі виконавської студентів-струнників, приділяли гідну увагу О. Андрейко, В. Буханевич, К. Завалка, І. Сташевська, В. Федоришин та ін.

Уважаємо за доцільне указати осіб, які збагатили наукову думку питаннями формування сучасної музично-виконавської компетентності з гри на віолончелі у Китаї: Г. Дівєєва, Лі Юе, Хуан Сяньюй та ін. Методико-теоретичні аспекти підготовки віолончелістів Китаю розглядалися у працях Д. Гудімова, Т. Єсаулової, Му Цюаньчжи, Чжан Цін та ін.

Мета статті полягає у визначенні основних теоретичних положень сучасних досліджень стосовно ефективності створення системи педагогічних умов, що сприяють формуванню професійної компетентності та розкриттю основних проявів музично-виконавської компетентності студентів-струнників у процесі професійної підготовки в закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ми спираємось на сенс розуміння поняття "умова", яке у довідковій літературі розкривається як вимога, пропозиція, необхідна обставина, яка уможливує здійснення чого-небудь; правила здійснення діяльності у тій чи тій галузі; сукупність даних, положень, що лежать в основі будь-чого. Аналіз сучасних педагогічних думок виявив, що науковцями розглядається широке коло різних умов, серед яких – забезпечення комплексної системи (курсів наш. – Ш.Ю.) взаємозв'язків у змісті, формах і методах педагогічного процесу, між його складовими та етапами здійснення; врахування специфіки музично-професійної підготовки студентів-струнників (скрипалів та віолончелістів); організація активної творчої діяльності, яка проявляється і у виконавській творчості студентів.

Так, у своїй монографії Г. Падалка розглядає особливості, сутність педагогічних умов навчання мистецтва. Поняття "педагогічні умови навчання мистецтва" вчена розкриває так: "це цілеспрямовано створені чи використовувані обставини мистецького

МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ-СТРУННИКІВ У СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

навчання, що забезпечують можливість досягнення його результативності” [6, 160]. Серед першочергових умов авторка визначає такі педагогічні умови, як: створення позитивної атмосфери навчання; досягнення діалогових засад взаємодії учителя й учнів у навчальному процесі; забезпечення пріоритету практичної діяльності, а педагогічні умови розглядає як складову частину методики [там само]. Педагогічні умови кожного з цих напрямів організації музичної освіти дещо відрізняються, але мають і загальні шляхи функціонування.

Особливого значення застосуванню у процесі професійного становлення студентів під час музичної підготовки такої педагогічної умови, як “стимулювання комунікативної гнучкості студента у конструюванні конкретних художньо-комунікативних тактик” надає А. Зайцева. Ця педагогічна умова передбачає здатність викладача “обирати такий стиль спілкування зі студентами, який здатен задовольнити потреби управління психологічним розвитком студента..., враховує особистісні якості “іншого” суб’єкта взаємодії, певні умови художньо-педагогічного спілкування” [4].

Ю. Найда у своїх роботах обґрунтував ідею провідної педагогічної умови – індивідуальний стиль викладацької діяльності у вищому закладі освіти. Дослідник визначив його як “набуте цілісне особистісно-фахове, якісно-своєрідне стійке новоутворення, сформоване з урахуванням сукупності взаємопов’язаних і взаємозалежних природних індивідуально-неповторних властивостей студентів на тлі емоційно-позитивного ставлення до акмерівневої досконалості та її реалізації у самостійній практиці викладання музики” [5, 7].

Ідею такої педагогічної умови музично-педагогічної діяльності вчителя-скрипаля, як “створення власної творчої лабораторії, яка складається: самовдосконалення..., авторських програм, методик тощо; дидактичного матеріалу..., результатів і динаміки результатів його творчої педагогічної діяльності”, висунула К. Завалко [3, 36].

Вивчаючи педагогічні умови взаємодії виконавського та методичного компонентів професійної підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва Л. Василенко, визначила такі педагогічні умови: забезпечення інтегративних зв’язків між спеціальною професійною і методичною підготовкою студентів; застосування у навчальному процесі педагогічно доцільних засобів адаптації майбутніх фахівців та орієнтація викладання профільних дисциплін на вироблення у студентів індивідуального стилю професійно-методичної діяльності [1, 168].

Розкриваючи контент музично-виконавської компетентності студентів-струнників у системі педагогічних умов її формування, доречно представити наше розуміння компетентності як науково-педагогічного змісту та його смислової модифікації

як музично-виконавської компетентності, яка формується у системі педагогічних умов у закладах вищої освіти. Ми усвідомлюємо взаємозв’язок багатьох смислів, які складають результативність компетентності як науково-педагогічної парадигмальної сутності, серед яких: “готовність”, “здатність”, “розуміння” “уміння та навички”. Ця парадигма освіти зорієнтована на сенс концепції стосовно “навчання удोधож життя”, що уможливорюється за рахунок збагачення та оновлення знань, удосконалення умінь та навичок і у подальшому їх перетворенні на відповідні компетентності, тобто формування фахівця на основі компетентнісного підходу.

Аксіоматичним є розуміння поняття “компетентність”, яке розкриває сутність кінцевого результату навчання, а також – означає досконалість знань та способів досягнення своїх цілей. У парадигмі компетентності, безумовно, залишаються поняття “знання”, “вміння”, “навички”, які, щоправда, не повністю його характеризують, оскільки компетентність передбачає досконале володіння ними. Професійна компетентність розуміється нами як здатність та готовність фахівця прийняти ефективне рішення для виконання професійного завдання.

Модифікація поняття “музично-виконавська компетентність” нами розуміється як інтегральна якість майбутнього музиканта, яка резюмує його індивідуальні музичні та виконавські здібності й можливості, набутий досвід, проявляється як характеристика особистості, що забезпечують високий рівень професійного здійснення музично-виконавської діяльності.

Не заглиблюючись у детальну характеристику компетентнісного сенсу будь-якої професійної діяльності відзначимо, що виконавська компетентність системно пов’язана і з методичною, оскільки набуття необхідної якості виконання – це пряме відтворення надбань, які студент отримав від ефективної навчальної та самонавчальної діяльності під час навчання.

Термін “методична компетентність” розглядається Л. Теряєвою як “інтегральна здатність особистості володіти методичними знаннями, уміннями, контролювати і аналізувати навчальний процес, оцінювати якість знань..., володіти сучасними інноваційними технологіями та впроваджувати їх у навчальний процес” [8, 4–5]. Ми погоджуємось із авторкою, що методична компетентність – це теоретична база викладання кожної дисципліни навчального циклу, яка у студентів-струнників безпосередньо пов’язана з набутими спеціальними музично-слуховими, образно-уявними, художньо-технічними компетентностями, спрямованими на музично-виконавське відтворення звукопису, творчу інтерпретацію музичних творів майбутніми фахівцями, їх самовдосконаленням й комунікацією із усіма суб’єктами навчальної діяльності [8, 4–5].

Потребує визначення доцільних складових системи педагогічних умов формування музично-виконавської компетентності і у випадку виконавської творчості китайських студентів-струнників, які навчаються в Україні. Зауважимо, що здобутки віолончельного виконавства китайських музикантів стали відомими в усьому світі. Важливо відзначити, що вони отримали тісні зв'язки з педагогічними досягненнями митців України, оскільки багато китайських віолончелістів набували виконавської майстерності під безпосереднім або опосередкованим впливом відомих віолончелістів, педагогів, майстрів світового віолончельного мистецтва, таких як С. Кнушевицький, Ю. Полянський, М. Ростропович, В. Червов, Н. Шаховська та ін.

Одним з актуальних питань постає розкриття перспективних складових системи педагогічних умов набуття віолончелістами Китаю професійної компетентності через ознайомлення з особливостями методичної та концертно-виконавської діяльності українських музикантів-інструменталістів. Відомим є факт, що віолончельне виконавство отримало значну популярність у Китаї, про що свідчить надзвичайна любов до задушевного звучання цього інструмента, яке передає різні відтінки людського голосу та емоційних переживань. Багато хто мріє навчитися грати на цьому інструменті. Можна із впевненістю сказати, що сучасна музично-професійна і музично-педагогічна освіта у Китаї функціонують за схожими позиціями підготовки фахівців музичного мистецтва, у тому числі майбутніх виконавців [9].

Для уточнення елементів системи педагогічних умов, які застосовуються у підготовці студентів-струнників, які набувають виконавської компетентності у Китаї, спостерігається деяка невідповідність між загальноприйнятими положеннями теорії навчання гри на віолончелі та окремими авторськими методиками, є проблеми з наявністю методичних наукових робіт і репертуарного нотного матеріалу. Д. Гудімов, наприклад, дослідив, що “така постановка справи обумовила уніфікацію техніки виконання на всіх струнних смичкових інструментах і не могла не відбитися на сторінках віолончельних посібників... “Методи” були написані не віолончелістами і фактично стали комплексними “школами” зі спільними принципами аплікатури і звуковидобування на споріднених інструментах” [2, 239]. Це свідчить про необхідність створення такої педагогічної умови, як сприяння розвитку методичної та музично-репертуарної літератури для підвищення рівня сформованості виконавської компетентності студентів-струнників.

Безсумнівно, для формування виконавської компетентності студентів, які навчалися в Україні, велике значення мав вплив видатних українських музичних діячів, серед яких значне займає Вадим Сергійович Червов, заслужений артист України,

Лауреат премії ім. М.В. Лисенка. Цей видатний педагог мав цінні для кожного віолончеліста методичні принципи, які ми узагальнюємо до педагогічних принципів, оскільки вони є важливими не лише для віолончелістів, а й для інших студентів.

На перший план Вадим Сергійович висував принцип творчої ініціативи: “Не питай, а пропонує. Не чекай вказівки педагога, а розкривай своє ставлення. Талановита гра – це живий відгук душі”. Він не планував інтерпретацію твору, а сприяв її народженню. На уроці цей майстер нічого не говорив “взагалі”, а звертав увагу на те, що необхідно його студенту в цей конкретний період роботи, а саме: намагався пробудити фантазію студента, гостроту емоційного відгуку а іноді стимулював знаходження внутрішніх зв'язків у виконуваному творі. Головне, що в його завданнях ніколи не було нічого такого, що неможливо було б виконати.

Вадим Сергійович завжди застосовував принцип усвідомлення професіоналізму видатних музикантів. Він любив казати: “Ніколи не втрачай можливості повчитися на прикладі видатних майстрів (на уроках, концертах, записах, книгах)”. Він завжди проводив чітку межу між поняттями “копіювати” та “вчитися”. Він уважав, що першочергове завдання виконавця – вміти забути самого себе, вийти з вузького кола особистих переживань, натомість намагатися навчитись співпереживати, відгукуватись на “вроджене натхнення”, яке може бути більш міцним і піднесеним. Тому і наполягав на необхідності широкої освіти, розвитку здібностей.

Одним з головних В. Червов застосовував принцип єдності автора музики та виконавця. Він любив повторювати, що “Розумніше за автора все одно не будеш”, “Виконання ніколи не повинно перетворюватись на боротьбу виконавця з автором. Той виконавець, який думає більше про себе, ніж про виконуване, не є дійсним виконавцем”. Тому у своїх учнях педагог виховував уміння, не принижуючи власної індивідуальності, поважати наміри композиторів. А власну індивідуальність проявляти в тому, щоб точно виконуючи вказівки й зауваження автора щодо темпу, контрастів, якості звучання, що вказані в тексті, демонструвати те, як виконавець розуміє твір, його зміст та пропонує це власне розуміння слухачам.

Виходячи з досвіду, Вадим Сергійович пропонував принцип навчально-педагогічної спрямованості роботи кожного студента, який розкривався у необхідності збагачувати його естетичне уявлення, всілякого сприяння розвитку індивідуальності молодого музиканта, його здібностей, творчої ініціативи. Для цього Червов як вдалий прогнозист безпідмилково розпізнавав сильні та слабкі якості своїх студентів та розробляв для кожного з них перспективну “стратегічну” лінію якій підпорядковувався кожний конкретний поточний навчальний крок.

На формування музично-виконавської компетентності представників віолончельної школи іноземних студентів, безсумнівно, великий вплив мало навчання в Україні. Необхідно зазначити, що музично-виконавський вплив віолончельного мистецтва України на китайських музикантів важко переоцінити. Зауважимо, що ми виявляємо й історико-культурні передумови становлення та особливості розвитку музичного мистецтва Китаю на сучасному етапі. З'ясовано, що на цей процес позитивно вплинули і такі чинники, як інтеграція Китаю у світовий музичний простір, збагачення європейськими традиціями виконавської культури, доповнення методики навчання гри на віолончелі кращими досягненнями фахівців з України. У Китаї віолончельне виконавство стало дуже популярним, це сприяє і розвитку інструментально-оркестрового мистецтва, проведенню виконавських конкурсів, збагаченню методики навчання гри на віолончелі. Це передовсім стосується академічної підготовки виконавців-віолончелістів.

Зазначимо, що саме творча активність віолончелістів, виконавська майстерність музикантів з України мали потужний вплив китайських професіоналів на набуття професійної компетентності іноземних віолончелістів. Особливий внесок у підвищення рівня компетентності іноземних студентів-віолончелістів вбачаємо у прояві персоніфікованої й колективної творчої унікальності українських музикантів і їх культуротворчій виконавській активності. Така потужна професійна діяльність музикантів України, видатних віолончелістів та їх учнів позитивно вплинули на набуття професійної компетентності всіма їхніми учнями, у тому числі іноземними, які із великою вдячністю уклінно ставляться зараз або згадують у своїй самостійній творчій діяльності власних педагогів і продовжують їх творчий та виконавський стиль у власних державах, зокрема в Китаї.

Висновки. Отже, у сучасній педагогічній науці пріоритетним напрямом формування музично-виконавської компетентності визначається створення відповідної системи умов, які складають педагогічний зміст професійної підготовки віолончелістів та скрипалів. Представлена в дослідженні система педагогічних умов складається з тих, які здатні: сприяти взаємозбагаченню культур – української та китайської, засвоєнню основних положень традиційних і новітніх методик опанування віолончельним мистецтвом з використанням перспективних принципів видатних віолончелістів у професійному формуванні музично-виконавської компетентності студентів-струнників; створювати позитивний вплив навчання студентів у мистецькій вищій школі та підтримку власного шляху розвитку національного віолончельного виконавства. До узагальнених педагогічних умов ми відносимо адаптування навчального процесу до індивідуального стилю учіння студентів

та викладання музичного мистецтва; забезпечення інтегративних зв'язків; досягнення діалогових засад взаємодії суб'єктів освіти та їх професійної комунікації; забезпечення пріоритету практичної діяльності із залученням до активної творчої діяльності, а саме – музично-виконавської.

Висвітлені нами педагогічні умови складають цілісну систему, яка ефективно сприяє формуванню музично-виконавської компетентності у системній взаємозалежності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Василенко Л.М. Гедоністичні засади вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва: теорія та методика : монографія. Київ, 2012. 336 с.
2. Гудимов Д.Б. Школи гри на віолончелі XVIII–XXI століть: історичний огляд, традиції і сучасні новації. *Вісник МДУКМ*. 2014. № 3 (59). С. 237–243.
3. Завалко К.В. Творчість як складова самовдосконалення майбутнього вчителя-скрипаля. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. Київ, 2005. Вип. 4 (14). С. 32–36.
4. Зайцева А.В. Педагогічні умови формування художньо-комунікативної культури майбутнього вчителя музики. *Педагогічна освіта: теорія і практика / Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені І. Огієнка ; Інститут педагогіки НАПН України ; гол. ред. В.М. Лабунець. Кам'янець-Подільський, 2016. Вип. 20 (1–2016). Ч. 2. С. 42–48.*
5. Найда Ю.М. Формування власного стилю викладання музики у студентів вищих педагогічних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Теорія і методика музичного навчання, 2012. Київ : Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 21 с.
6. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ : Освіта України, 2008. 274 с.
7. Педагогика: Большая современная энциклопедия / сост. Е.С. Рапацевич. Минск : Современное слово, 2005. 720 с.
8. Теряева Л.А. Методичні рекомендації до формування методичної компетентності майбутніх учителів музики на заняттях з хорового диригування. Київ, 2017. 32 с.
9. Ши Юе. Освітня та концертно-виконавська діяльність сучасних музикантів-віолончелістів Китайської народної республіки. *Науковий вісник. "Музичне мистецтво і культура"*. Одеса, 2020. Вип. 30. Кн. 2. С. 466–477. URL: <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2020-30-2-35>
10. Competency-Based Teacher Education: Progress, Problems and Prospects / Ed. By W.R. Houston, R.B. Howsam. Chicago : Science Research Association, 1972. Vol. X. 182 p.

REFERENCES

1. Vasylenko, L.M. (2012). Hedonistychni zasady vokalnogo pidgotovky maybutnikh uchyteliv muzychnogo mystetstva: teoriya ta e metodyka [Hedonistic principles of vocal training of future music teachers: theory and methodology: monograph]. Kyiv, 336 p. [in Ukrainian].
2. Gudimov, D.B. (2014). Shkoly hry na violoncheli XVIII–XXI stolittya: istorychnyi ohlyad, tradytsiyi i suchasni novatsiyi [Chello schools of the 18–21 centuries: historical over-

view, traditions and modern innovations]. *Herald MDUKM*. Moscow, No. 3 (59). pp. 237–243.

3. Zavalko, K.V. (2005). Tvorchist yak skladova samovdoskonalennya maybutnoho vchytelya-skrypalya [Creativity as a component of self-improvement of the future violin-teacher]. *Scientific journal of NPU by M.P. Drahomanov, book 16. Creative personality of the teacher: problems of theory and practice*. Kyiv, Vol. 4 (14). pp. 32–36. [in Ukrainian].

4. Zaytseva, A.V. (2016). Pedagogichni umovy formuvannya khudozhno-komunikatyvnoyi kultury maybutnoho vchytelya muzyky [Pedagogical conditions for the formation of the artistic and mental culture of the future music teacher]. *Pedagogical education: theory and practice. Kamianets-Podilskiy National University, named after I. Ohienko*. Institute of Pedagogy of National Academy of Science of Ukraine. Kamianets-Podilskiy. Book 20. Vol. 2. pp. 42–48. [in Ukrainian].

5. Naida, Yu.M. (2012). Formuvannya vlasnoho stylu vykladannya muzyky u studentiv vyshchych pedahohichnykh zakladiv [Formation of one's own music teacher style among students of higher pedagogical institutions]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv, 21 p. [in Ukrainian].

6. Padalka, G.M. (2008). Pedagogika mystetstv (Teoriya i metodyka vykladannya mystetskykh dystsyplin) [Art peda-

gogy (theory and teaching methods of art disciplines)]. Kyiv, 274 p. [in Ukrainian].

7. Pedahohika: Bolshaya sovremennaya entsyklopediya (2005). [Pedagogika: A Ladge modern encyclopedia]. Minsk, 720 p.

8. Teryayeva, L.A. (2017). Metodychnu rekomendatsiyi do formuvannya metodychnoyi kompetentsiyi maybutnikh uchiteliv muzyky na zanyattiyakh z khorovoho dyruhuvannya [Methodical recommendations for the formation of future music teachers in choral conducting classes]. Kyiv, 32 p. [in Ukrainian].

9. Shi, Yue. (2020). Osvitnya ta kontsertno-vykovavska diyalnist suchasnykh muzykantil-violonchelivstiv Kytayskoyi Narodnoyi Respubliki [Educational and concert performance activities of modern cellist musicians of the People's Republic of China]. *Scientific bulletin "Musical art and culture"*. Odesa, Book 2. Vol. 30. pp. 466–477. DOI: <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2020-30-2-35> [in Ukrainian].

10. Competency-Based Teacher Education: Progress, Problems and Prospects / Ed. by W.R. Houston, R.B. Howsam. Chicago: Science Research Association, 1972. Vol. X. 182 p. [in English].

Стаття надійшла до редакції 13.06.2023

“Швір мистецтва – це куточок всесвіту, побачений крізь призму певного темпераменту”.

*Еміль Зол
французький письменник*

“Заслухані у відголоси минулого, задивлені у міраж майбутнього, ми часто пропускаємо повз увагу найцінніше: музику сьогодення”.

*Ірина Вільде
українська письменниця*

“Нехай справи твої будуть такими, якими ти хотів би їх згадувати на схилі віку”.

*Марк Аврелій
римський імператор*

“Найскладніше почати діяти, все інше залежить тільки від наполегливості”.

*Амелія Ергарт
американська авіаторка*

“Жодна молода людина не повинна відчувати занепокоєння за рівень отриманого ним знання, причому, абсолютно не важливо, вивчення якого предмета він займається. Сумлінна праця в кожну годину робочого дня – це гарантія високого кінцевого результату. Він цілком може бути впевнений, що в один прекрасний ранок він прокинеться одним з найбільш знаючих людей свого покоління, яку б спеціальність він не обрав”.

*Уільям Джеймс; взято з Дейл Карнегі
американський психолог, педагог та письменник*

“Секрет майстерності в тому, що секрету не має, а просто-напросто талант”.

*Ірина Вільде
українська письменниця*

